

Fra Vingaarden.

„TRO OVER LIDET.“
Mat. 25, 23.

For mere end 400 Aar siden boede der i et saetisk Kloster en Broder, der syntes at være et af Naturens Stedbørn, som ingen Del havde faaet i, hvad man kalder „Lykkens Gøder.“ Vel var han af fornem Herkomst; men det prægtige Riddergods, hvor han hørte hjemme, var tilfaldet hans statelige Broder, og ham selv havde man allerede tidligt stukket ind i Klosteret. Broder Autbertus havde ikke nogen Begavelse i denne eller hin Retning; tilmed var han svagelig af Helbred og grim af Udseende, and hans store Undselighed var ham overalt i Vejen, saa at han alle Vegne kom til at staa i bageste Række. Han blev ældre og ældre, men blev ellers ved at være den samme. Tilsidst var han paa Grund af sin Sygelighed ikke en Gang mere i Stand til at udføre de sædvanlige Arbejder, som krævedes af Lægbrødrene, og gik derfor iblandt dem som en overkomplet. Imidlertid søgte han at gøre sig nyttig, hvor han paa nogen Maade kunde; men ingen lagde synderlige Mærke til ham.

I Broder Autbertus boede der imidlertid en højbaaren Sjæl, der i det skjulte led haardt under Trykket af at være indeluttet i et saa mangelfuldt Hylster. Han følte en brændende Længsel efter en Gang at kunne øve en stor Daad; saa inderlig gerne vilde han have været noget for Menneskeheden, have udstroet Kærlighed og Lykke og friggjort sine Brødre fra et eller andet tungt Tryk. Naar han hørte om store Mænds herlige Bedrifter, saa gik der et dybt Suk igennem hans Hjerte; men han talte aldrig om, hvad han led. Kun Gud vidste det.

Nu havde Broder Autbertus en eneste Egenskab, som han undertiden fik en Smule Ros for, og som derfor havde udviklet sig mere og mere. Denne Egenskab bestod i en meget stor Ordens- og Skønhedssans. Han havde ligefrem Talent til at finde en Plads for enhver Ting; hvor han gik og stod, blev alt som af sig selv ordentligt, pænt og rent, og alligevel voldte han ikke andre Besvær eller Krænkelde derved. Saaledes gik det da til, at han paa sin stille Maade gjorde sig nyttig overalt i Klosteret; og da de fleste Munke var meget ubehjælpomme i Smaasager, saa havde han hver Dag nok at gøre.

En Dag gik han igennem Haven og fandt der i Græsset et langt Stykke af en tynd Jernkæde, som formodentlig en eller anden Hyrde dreng havde kastet ind over Havegrædten; thi ved saadanne tynde Jernkæder plejede man der at føre Gederne. Han tog Kæden op, rensede den, indtil den blev skinnende blank, og hængte den paa et Søm i Brændehuset.

Næste Dag kom han tilfældigt ind paa et Loftskammer, hvor der laa en Mængde gammelt Skrammel af alle Slags. Til sin store Harm fandt han her en kostelig Bog, nemlig en Afskrift af Bibelen, skodesløst henslængt i en Krog. Bogen havde sin Plads i Bedesalen, hvor et Hjørnebord var bestemt for den; imidlertid tog snart den ene og snart den anden Munk den med sig ind i sin Celle, saa at man ofte ikke vidste, hvor den skulde søges, og nu var den endog havnet paa Pulterkammeret. Det var dog altfor galt.

Autbertus tænkte sig et Øjeblik om; derpaa indhentede han hos Abbeden Tilladelse til sit forhavende og fastgjorde nu den ene Ende af den fundne Kæde til den dyrebare Bog, medens Kædens anden Ende ved Hjælp af et vældigt Søm fæstedes til Bedesalens Væg tæt ved Hjørnebordet. Enhver, der vilde læse i Bogen, maatte for Fremtiden sætte sig ved Bordet; ingen kunde nu mere tage den med sig.

Kort Tid derefter nedbrændte fuldstændigt den Floj af Klosteret, i hvilken Pulterkammeret laa; Bedesalen blev derimod staaende uskadt. Autbertus hjalp til ved Slukningsarbejdet, men paadrog sig derved saa alvorlige Brandsaar, at han døde faa Dage derefter. Nogen stor Daad fik han ikke øvet, hvor brændende end hans Sjæl tørstedes derefter. Eller — maaske dog? Lad os se!

En Række af Aar var illet hen over Jorden; der, hvor han nu boede, nemlig for Guds Ansigt, var de til sammen dog kun som een Dag. Da bød en lysende Engel ham at se en Gang igen ned paa Jorden, hans gamle Hjem. Han gjorde det. Der stod endnu Augustinerklosteret paa den samme Plet; kun var det nu en smuk, ny Bygning. Men Bedesalen havde endnu ganske det samme Udseende som tidligere, og paa det ærværdige gamle Hjørnebord laa endnu den samme Bibel, som han havde friet fra Undergang, lænket til Væggen. Men foran Bordet sad en Augustinermunk, om hvis Hoved Autbertus mente at se en svag Lysgans. Munken læste og læste, og stadig tog Lysglansen til i Styrke. Omsider løftede han, fuld af Begejstring, Bogen i Vejret med en saadan Kraft, at Kæden, hvormed den var bunden, sprang; i samme Øjeblik svandt det trænge Kloster bort, og alt omkring blev forvandlet. Augustinermunken stod nu ligesom paa et Bjerg; i straalende Glans ombølgede nu Glorien hans hele Skikkelse, og Bogen, som han endnu bestandig holdt i Vejret, skinnede som Himmelens Sol. Men rundt om Bjergets saa man Folkeskarer fra alle Rigets Egne forsamlede, og fulde af Ærefrygt saa de op paa den straalende Bog. Og Munken begyndte at prædike, men med en saa vældig Røst, at det hørtes ud over alle Laude, og Folkeslagene strømmede sammen

fra fjerne Steder for at høre den friggjorte Bibels vidunderlige Ord . . .

Autbertus, der saa det alt sammen, laa forlængst i hellig Undren paa sine Knæ; uden Ord og under hede Taarer fremstammede han sin Tak til ham, der havde agtet ham værdig til ved den ringeste Tjeneste at lægge en Grundsten til Morten Luthers store, herlige Værk.

KENDER DE MIN JESUS?

I en By boede der en Fritænder, som plejede at anvende sin store Begavelse til i offentlige Foredrag at fremsætte sine Anskuelser, hvorved han undergravede Troen hos mange. I samme By boede en rigt begavet troende Præst, som i sit Hjerte sørgede over den Skade, Fritænderen anrettede. Hvor gerne vilde han ikke en Gang se at faa en alvorlig Samtale med ham under fire Øjne. Medens han ventede paa en gunstig Lejlighed, bad han ivrigt Gud om at føre den anden til Lyset; thi han vidste, at han var et oprigtigt Menneske.

Saa sker det, at Præsten en Søndag fra sin Prædikested faar Fritænderen at se midt iblandt sine Tilhører. Hans Overraskelse var ligesaa stor som hans Glæde. I det Haab, at han vilde komme igen næste Søndag, anvendte han særlig Flid paa sin Prædiken hele Ugen igennem og lod den handle om „Tro og Vantro.“ Alt hvad han ejede af Begavelse og Kundskab anvendte han for at vinde denne sin Tilhører for Troen.

Søndagen kom. Tilhøveren, Præsten ønskede sig, var paa sin gamle Plads. Han var opmærksom, men intet forraadede, at der foregik noget i hans indre. Han blev ved at komme Søndag efter Søndag, men uden at lade mærke, at han var grebet af Ordet. — Saa en Dag fik Præsten Besøg af denne mærkelige Tilhører, han saa længe havde ønsket at tale med. „Nu gælder det,“ tænkte den tro og ivrige Præst, „at vove et sidste Stormløb for at vinde dette Hjerte.“

Fritænderen traadte ind hos Præsten med de Ord: „Jeg er kommen, bedste Hr. Pastor, for at sige Dem, at jeg i Troen paa Kristus har fundet Fred for min Sjæl. Og da jeg har fundet Freden i Deres Kirke, anser jeg det for min Pligt først og fremmest at tale med Dem derom.“

„Hvorledes skete da denne Forandring, som jeg hjerteligt glæder mig over,“ spurgte Præsten. „Deres Prædikener har interesseret mig i længere Tid, men sandt at sige, De har ikke overbevist mig. Det behagede Gud at bruge et andet Redskab. En Søndag skydredede det. Da jeg gik ind ad Kirkedøren, kom i det samme en gammel Kone med en stor Paraply og en gammel famlet Kappe. Med Besvær gik hun op ad Trappen til det Pulpitur, hvor ogsaa jeg plejer at sidde. Jeg bad hende min Arm for at støtte hendes vaklende Trin. Tavse gik vi opad Trappen. Jeg lagde Mærke til, at et forunderligt Udtryk af Mildhed og Velvilje gav den gamle Kvindes Ansigt en særegen Ynde. Hvorfra mon hun dog fik dette Udtryk af Fred, denne stille Glæde, som jeg i mit Hjerte misundte hende. Hurtigt vendte hun mod mig sit klare Blik med det Spørgsmaal: „Kender De min Jesus?“ Jeg viste ikke, hvad jeg skulde svare, men var dybt greben af, hvad jeg havde set og hørt. Der er det, tænkte jeg ved mig selv, Jesus er Fredens Kilde. Og jeg besluttede hurtigst muligt at søge ham og lære ham at kende. Af Hjertets Dyb raabte jeg til ham, at han maatte aabenbare sig for mig. Og nu har jeg fundet ham, og det var mig en Hjertertrang at dele min Lykke med Dem.“

Kære Læser! kender du min Jesus? Er han din, og er du hans?

MODERENS PRÆDIKEN.

Foran Præsteboligen i en Landsby i Skotland holdt en Mandag Aften en stor Vogn fuld af Flyttegods og til samme Tid en lukket Vogn, af hvilken en ung Præst og en gammel Kvinde steg ud. Det var sit første Embede, den unge Præst nu skulde tiltræde, og i Følelsen af den nye Værdighed drog han nu stolt og glad ind i sit tilkommende Hjem. Den gamle Kvinde var ikke hans Moder, hvad man vel snarest maatte formode, men hans Tante, en ugift Søster til hans for fem Aar siden afdøde Moder, som efter dennes Død i stor Kærlighed og Troskab havde hjulpet ham i Moders Sted og nu ogsaa skulde styre Huset for ham i hans Præstegaard, da han var ugift.

Indboet var dels Arvegods efter hans Moder, dels hans Tantes Ejendom og derfor gammelt. I tre Dage herskede der nu stor Travlhed med at faa al Ting stillet op og ordnet; ogsaa den unge Præst vilde hjælpe til med dette Arbejde, men gjorde rigtignok ofte Forslag, der var saa upraktiske, at Tanten maatte udbyrde i en høj Latter, naar hun hørte dem.

Om Fredagen var alt omtrent i Orden og Præsten trak sig nu tilbage til sit Studerekammer for at forberede sig paa sin Tiltrædelsesprædiken; men Tanten gik stille omkring i Huset paa Taaspidserne for ikke at forstyrre ham. Ved Maaltiderne var hun temmelig stille. Kun een Gang lod han falde en Bemærkning til Tanten om, at han for sit eget Vedkommende vel helst vilde holde en ganske jævn og enfoldig Prædiken, men at man, da han jo havde vundet Universitetets Præstemedaille og faaet et Stipendium, vistnok — og det med Ret — ventede at høre ham præstere noget særligt i sin Tiltrædelsesprædiken. Han havde derfor i Sinde,

sagde han, at give en Oversigt over Teologiens Standpunkt i den nyeste Tid og vilde sandsynligvis meddele nogle af Kritikerens Ewalds Resultater. Den Gang studerede nemlig de unge skotske Teologer i ikke ringe Udtrækning ogsaa tysk Teologi og Kritik og var meget indtagne deri, maaske fordi de i deres egen Hjemstavns kørtes med stramme Tøjler og kun kunde bevæge sig indenfor snevert afstakne Grænser.

Tanten rokkede uroligt frem og tilbage paa sin Stol og saa bekymret ud. Hun var en god Skotte, der holdt fast ved den gamle fra Fædrene nedarvede Sandhed. Hendes Tanker gik uvilkaarligt tilbage til den Dag, da hendes salige Søster, hvis eneste Søn den unge Præst var, laa paa sit Dødsleje. Ak, hvor grad han ikke bitre Taarer den Dag, da hun tog Afsked fra ham! Hun gav ham sit Ur og Kæde og sagde, at naar han følte Kæden om sin Hals, skulde det være, som om han følte sin Moders Arme slynge sig om hans Hals. Og saa i Evigheden, sagde hun, vilde hun vedblive at elske ham med den samme Kærlighed som her og bede for ham — ja, der vilde hun bedre forstaa at bede saaledes, som det sømmer sig. Sønnen var falden ned paa Knæ ved Moderens Seng og havde skjult sit Ansigt i sine Hænder, men Moderen havde lagt sin Haand paa hans Hoved og velsignet ham, idet hun med Opfyldelsen af sin sidste Kraft sagde: „O, min Johannes, naar Gud lader dig blive Præst, og du holder din Tiltrædelsesprædiken, saa forkynd Jesus, Frelseren, og tal et godt Ord om ham. Jeg vil være tilstede i Anden og høre paa dig, om du end ikke ser mig, og da vil jeg være tilfreds.“

Alt dette randt nu Tanten i Hu, som ogsaa havde været til Stede ved sin Lejlighed, og hun sad saa dybt hensunken i Tanker, at Præsten spurgte: „Hvor er du dog henne, Tante? Sig alt, hvad der ligger dig paa Hjerte; du er jo dog min egen kære, hjertensgode Tante!“

Helt udselig udbrød hun: „Skam dig dog, Johannes, ved at gøre et saadant Væsen af din gamle Tante! Men med alt det Smigreri udretter du intet hos mig,“ vedblev hun, „men jeg nærer nogen Frygt med Hensyn til din Indsættelse paa Søndag. Lige siden du blev kaldet hertil, har jeg stadig bedet om, at din Tiltrædelsesdag dog maatte blive en velsignet Dag, og at du maatte komme til din Menighed med Kristi Evangeliums fulde Velsignelse, saa at det kunde gælde om dig: „Hvor dejlige paa Bjergene er dens Fødder, som bærer glædeligt Budskab!“ (Es. 52, 7).“

Hun nølede med at fortsætte sin Tale. „Tal videre, Tante!“ — hviskede han — „tal videre, sig alt, hvad du tænker!“

„Ak, det sømmer sig ikke for mig at ville give dig Raad; jeg er kun en gammel enfoldig Kvinde, der ikke kender andet end sin Bibel og sin Katekismus. Men jeg tænker paa Menneskene her, paa den Hjord, som Herren har betroet dig at vogte. Se, det er ikke lærde og højt dannede Folk som du, men ganske enfoldige Bønder, der har megen Bekymring og Møje i denne Verden og mange Fristelser. De trænger til en enfoldig, tydelig Forkyndelse af Evangeliet til Trøst for deres Hjerte og til Undervisning om Livets Vej. O, min Dreng, tænk paa, hvad din døende Moder sagde til dig: „Forkynd Jesus, Frelseren, og tal et godt Ord om ham!““

Den unge Præst blev bleg og rejste sig og gik ud i Haven, der laa mod Vest. Solen var allerede i Færd med at gaa ned bag Bjergene. Mørke Skyer havde hobet sig sammen og truede med at tilhylle den. Men den brød endnu en Gang igennem og straalende i sin fulde Glans. Præsten stod nu midt i det gyldne Skær. Snart gik Guldet over i rødt og derpaa i grønt, som ingen Maler kan male det. Solnedgangen mindede Sønnen om hans Moders salige Hjemgang, hvorledes hendes friggjorte Aand gik ind igennem den gyldne Stads Porte, tvættet i Lammets Blod.

Stille og tankfuld gik han ind paa sit Værelse. Lampen stod allerede tændt paa Bordet. Der laa ogsaa hans skrevne Prædiken. Han havde læst den højt for sig selv, var forbavsset over sit eget Værk og haabede kun, at han maatte vedblive at være ydmyg og i alt Fald ikke for et Par Aar blive kaldt til Hovedstaden, til Edinburg.

Nu tog han med bange Fornemmelser Manuskriptet i sin Haand. Den aandrige Indledning med dens historiske Oplysninger syntes ham ikke mere passende. Den Tilhørerkreds, som han havde drømt om, var forsvunden for hans Øje; kun et eneste Ansigt stod for hans Sjæl, blegt og udtæret, men endnu bestandig smukt, og de blide Øjne hvilede ligesom spørgende paa ham. To Gange krammede han Manuskriptet sammen, men to Gange fortrød han det igen og glattede atter Bladene omhyggeligt ud. Kunde han nu tænke paa at skrive en Prædiken? Der var stille i Værelset, og han hørte en Stemme sige: „Forkynd Jesus, Frelseren, og tal et godt Ord om ham!“ I næste Øjeblik knælede han ned foran Ilden, og det store Værk, der skulde have forbavsset og oplyst de gode Bønder, laa inde midt i Flammen. Halvt leende, halvt grædende saa han netop endnu et Blad krumme sig i Vejret, paa hvilket han kunde tyde de af Ilden stærkt belyste Ord: „semittisk Iklædning“ — og straks derpaa forsvandt de. Han saa paany „Ansigtet“ for sig, men nu saa de milde, brune Øjne med Tilfredshed paa ham. Ak, det havde ikke været noget Mesterstykke, men et uafgæret Produkt af en ung Mand, der kun forstod Lidet af den sande Videnskab og lidet af Verden. Sandsynligvis vilde Prædiken være gaaet virkningsløs hen over Tilhørernes Hoveder, uden at udrette noget, hverken godt eller ondt. Men han havde

dog virkelig villet give det bedste, han formaadede, og det af Kærlighed.

Bedrøvet og ansetet gik han omsider ind i sit Sovekammer. Maanen skinnede sølvklar derind. Endnu bestandig følte den unge Mand sin salige Moders Nærværelse. Han tænkte paa, hvorledes hun forud hver Aften knælede ned ved hans Seng og bad med ham og for ham. Det var for ham, som om han igen var Barn, og uvilkaarligt udbrød han: „O Moder, Moder!“

Næste Morgen — det var Lørdag — bad han en kort Morgenbøn og stod derpaa en Til lang ved Vinduet og saa ud af det.

Da han vendte sig om, sagde Tanten til ham: „Prædiken vil blive given dig, og den vil blive god.“

„Hvorfra ved du det?“ spurgte han. Hun smilede og sagde: „Jo, jeg har hørt din Bøn.“

Han gik ind i Studerekammeret og lukkede Døren. Tanten gik ogsaa paa sit Værelse, som var lige ovenover hans, og han vidste, at hun nu bad for ham.

En Time senere saa Tanten ham gaa frem og tilbage i Haven, nedsænket i dybe Tanker, saa at han nedtraadte en Rose, der laa paa hans Vej. Pludselig opklaredes hans Ansigt, og han gik hurtigt igen ind i Huset, dog ikke før han havde plukket en Buket Forglemmigejer.

Tanten vedblev at bede for ham. Efter nogle Timers Forløb saa hun ham igen gaa ud i Haven, aabenbart i glad Stemning. Han tog den nedtraadte Rose op og satte den i et Knaphul, og lidt senere befriede han en Sommerfugl, der var kommen i Klemme. Han stak ogsaa sit Ansigt ind i det yndigt duftende Blomsterflor ved Indgangen til Huset. Nu vidste hans Tante, at han havde fundet Fred, og at det vilde gaa godt næste Dag.

Da Klokken ringede til Kirke Søndag Morgen, rejste den unge Præst sig fra sin Bøn i Studerekammeret og gik ind til sin Tante, for at hun kunde hjælpe ham med at iføre sig Ornatet.

Medens hun hjalp ham i Kjolen, udbrød han pludselig: „Aa, Tante, hvad skal vi gøre? Jeg har aldeles glemt at sørge for en Krave.“

„Men jeg har ikke glemt det,“ sagde Tanten rolig; „her er seks, som jeg selv har syet. Sæt dig kun ned, saa skal jeg binde en paa dig, og din Moders Gud være med dig!“

Derpaa gik han over i Kirken, fulgt af Tanten. Kirken var fyldt indtil sidste Plads. Enhver, som paa nogen Maade kunde, var til Stede. Der herskede højtidelig Stillehed og spændt Forventning i Forsamlingen. Den unge Præst begyndte noget ængsteligt og lavmælt med at angive den første Salme, med hvilken han straks vandt Hjerterne idet hans Valg faldt paa Skotternes Yndingssalme: „Du, vore Fædres Gud, vær og vor Gud og Herre!“ I Begyndelsen sang han ivrigt med, men snart blev han stille og holdt Haanden for Ansigtet. I Indgangsbønnen, der i den skotske Kirke bedes frit, bad han særligt for Enker og faderløse, hvorefter han gjorde en lille Pause, idet Bevælgelsen vilde overmande ham og gjorde Stemmen skælvende; af „Fadervor“ glemte han en eller to Bønner; men ingen tog ham det ilde op, da man godt kunde mærke, hvor bevæget han var. Hans ungdommelige Udseende og hans Beskedenhed tjente ham til Anbefaling. Enhver Moder i Menigheden bad i sit Hjerte en stille Bøn for den unge Mand, at dog hans første Prædiken i Landsbyen maatte lykkes — han var jo kun fire og tyve Aar gammel! Hans Tekst var disse Ord af Frelseren: „Kommer hid til mig alle, som lide Møje og ere besværede, og jeg vil give eder Hvile“ (Mat. 11, 28.), og snart traadte Tjeneren helt og holdent i Skygge bag Mesteren, hvem han forkyndte i hans hele, fulde Barmhjertighed og Kærlighed til alle Mennesker. Man saa flere græde stille, og et Mildhedens Skær lagde sig over de af Naturen haarde Træk.

Efter Gudstjenesten trykkede Kirkens „Eldste“ den unge Præst saa varmt i Haanden, at hans Fingre knagede derved, men uden at sige noget. Først efter en Stunds Forløb begyndte en af dem ganske tørt: „Der blev et Menneske udsendt af Gud; han hed Johannes.“ Og atter efter en Stunds Tavshed fortsatte han: „Men Brudgommens Ven, som staar og hører ham, glæder sig meget over Brudgommens Røst“ (Joh. 3, 29).

Da Præsten gik hjem, traf han i Haven foran Døren ind til Huset en ældre, sortklædt Bondkone af et midt Udseende, som stod og ventede paa ham.

„Jeg hedder Margrethe Howe,“ begyndte hun efter at have nejet for ham, „og er gift med Vilhelm Howe, som ejer Gaarden Winnie. Jeg har haft en eneste Søn, som ogsaa vilde være Præst; men da han var bleven færdig med at studere tog Gud ham til sig for et Aar siden. Da De nu i Dag saa skønt forkyndte Evangeliet om den Herre Jesus, var det, som om jeg hørte min Søn, og jeg fattede en hjertelig Kærlighed til Dem. Efter hvad jeg har hørt, har De ingen Moder mer, saa vilde jeg kun sige: „dersom De engang imellem ønsker at tale med en Moder, kom saa til vor Gaard — jeg vil betragte det som en stor Ære og en Trøst fra Gud.““

Tanten ventede paa ham i Studerekammeret, og da han saa hende, bevægede hans Læber. „O, Tante!“ — udbrød han — „dersom du havde oplevet denne Dag og set sine Bønner opfyldt!“

Tanten sagde: „Vær ikke bedrøvet, min kære Dreng, og vær ikke vantro; din Moder er tilfreds; thi du har gjort det i Erindringen om hende, og denne Prædiken var din Moders Prædiken.“